

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is f 5.00; voor de buitensteden f 6.00; franco door het geheele Rijk. Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

VRIJDAG 4 SEPTEMBER.

Advertentien van Zes regels en daar beneden worden tegen f 1.00 geplaatst; meer dan Zes regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 3 September.

Met levendige deelname volgen wij den reistogt van Pius IX. door Toskanen, het land dat, door joesefistische beïnvloeding, de laatste jaren de pogingen, om het heilige Stoel te vervreemden, openbare gefingenis geeft van den zedel van Petrus vast te houden, als aan de arke des behouds. Wat heeft het joesefismus voortgebracht in dat Hertogdom? Wat anders dan overal elders? Het despotismus van den Staat over de Kerk, een verzwakten klerus, en 't ongelooft in de hogere klassen, die in den priester niet meer den dienaar van Christus, maar den ambtenaar van den Staat zien. Gelukkig is het volk in Toskanen vrij gebleven van dien schadelijken invloed. En daarenboven hebben de staatsstormen van de laatste twintig jaren door de geeselslagen van den tegenspoedigen reaktie ten goede gehaald, die de geestelijkheid niet uitwe kracht heeft bekleed en aan niet weinigen in hogere klassen gezonder begrippen heeft doen omhelzen. Alleen de ongelovige en revolutionnaire bureaukratie is in Toskanen blijven staan bij haar, overal elders verworpen of althans in verval getrokken, systeem van overheersching van de Kerk door den Staat. Wij hopen dat het bezoek van den Stedehouder van Christus in Toskanen, een nieuwen schok zal hebben gegeven aan dergelijke even dwaze als rampzalige aanmatiging. Niet de Staat wint, maar de revolutie, wat aan de Kerk wordt ontweidigd door den Staat. De gebeurtenissen der laatste eeuw hebben dat overtuigend bewezen.

Intusschen, zij hebben het geloof bij het Volk bewaard gevonden. Getuige daarvan het onthaal, dat den Paus overal in de steden en dorpen van Toskanen is ten deel gevallen, en dat zich in betuigingen van eerbied, van liefde, en van onderwerping aan den Stedehouder van Christus op aarde heeft uitgeput. Een levendig geloof alleen is in staat om gansche bevolkingen op de knieën voor Pius te werpen, ten einde door zijne handen gezegend te worden.

Wij verwachten ons daarover en verwachten eene betere toekomst voor het door de revolutie zeer bewogen en geïrriteerd italiaansche volk.

Met welke spaarzaamheid de engelsche Regering de bij haar uit Hindostan ontvangen berigten publiek maakt en in welke bezadigde taal zij dit ook doet, zij heeft niet kunnen beletten, dat over het karakter en den omvang van den opstand, die hare indische bezittingen of reeds teistert of althans bedreigt, een meer helder licht verspreid begint te worden. Zij-zelve blijft zorg dragen dat de dépêches welke zij publiceert, door haar lakonismus uitmanten en slechts van zulke groote feiten melding maken, die onmogelijk verzwegen zouden kunnen worden. De partikuliere berigten, inzonderheid die, welke de laatste mail heeft aangebragt, vullen echter op tamelijk voldoende wijze het onzamenhangende der officieele berigten aan. En die partikuliere berigten raadplegende, raakt men dan ook beter dan tot dus verre in staat om te bepalen, welke de kracht is van den vijand, die opgestaan is ter vernietiging der engelsche heerschappij en wien Engeland op nieuw aan zich tracht te onderwerpen.

Zoo is het bij ons boven allen twiifel verheven, wat de engelsche Regering belang had niet te doen vermoeden, dat de opstand geenszins eene bloote daad van verzetis van de soldaten, die eerst te Delhi en vervolgens door gansch Bengalen heen bevoerden (1) en bewesten Benares, zich op hunne officieren en op de geheele engelsche bevolking geworpen en die, met verzaking van alle menschelekijk gevoel, de afschuwelijkste crueldaden gepleegd hebben. Was de opstand blootelijk het gevolg van de macht van der inlandse troepen, ongetwijfeld, dat hij ook in dat geval nog niet zoo gemakkelijk te bedwingen zou zijn. 't Gaat toch zoo gemakkelijk niet, door getalrijke overnagtinge, in den wapenhandel gaande, en van alle ammunities ruim voorziene soldaten, ten onder te brengen, wanneer die soldaten weten, dat zij, om

aan eene verdiende wraakneming te ontkomen, hun verzet met de verwoedheid der woop moeten volhouden, en vooral, wanneer aan hen slechts eene minder talrijke en door allerlei verzaken lichamenlijk verzwakte legermacht kan overgesteld worden. Doch dat is op dit oogenblik niet tamelijke zekerheid als uitgemaakt te beschouwen, dat de soldaten, die het eerst de banier des opstands ontrold hebben, niet uit eigene beweging behandeld hebben, maar alleen werktuigen zijn geweest in de handen van hen, door welken het uitgebreide plan van een nationaal opstand beraamd is en die met veel list en volharding de uitvoering er van voorbereid hebben. 't Is dus niet eens tegen eene wilde en tot het uiterste gedrevene maar planloos handelende soldatesk, hoe geducht die op zich-zelve reeds wezen zou, dat de engelsche Regering den losbarsten strijd heeft voort te zetten: de tegen haar geproklameerde vernielingsstrijd wordt bestuurd volgens een vastgesteld plan, door dezulken, die op een bepaald doel afgaan, die over aanzienlijke middelen te beschikken hebben, die steunen op de sympathie en de medewerking van eene gansche bevolking en die rekening kunnen maken op de toejuiching van geheel het zo fanatieke Oosten, waar overal de naam van Mohammed veralschouwd en getoelooft is en de loer van Mohammed of die van Vischnou nog schier algemeen beleden wordt. Ziedaar, naar onze meening, waar voor de toekomst der engelsche heerschappij in Hindostan het grootste gevaar schuilt. Zij wordt niet aangerand en bedreigd door eenig deel der bevolking, dat ontevredenheid buiten het spoor gedreven en tot daden van geweld vervoerd heeft: zulk een deel der bevolking ware ten laatste hetzij door de kracht der wapens, hetzij door omkoping van zijne aanvoeders op nieuw te bedwingen. Maar in 't hart wordt de engelsche heerschappij in het Oosten aangetast en getroffen, nu de opstand de verwezenlijking blijkt van een met sluwheid ontworpen plan en de hoofden van den opstand, het faotismus van den Hindou zoowel als van den Mohammedaan tot het waanzinnige opzwevende, alle nationale krachten en alle nationale antipathien ten heiligen krijg oproepen ter bescherming der godsdienst en ter verdelging der vreemde heerschappij.

Met welke ongehoorde barbaarsheid en door het plegen van welke gruwelen — van gruwelen, als welke tot dus verre op de akeligste bladzijden van de geschiedenis der menschheid niet vermeld gevonden werden — naar dat doel gestreefd wordt, is bekend en gaan wij hier stilzwijgend voorbij. Geen lid bijna der engelsche Gentry, of hij heeft den dood van eenigen der zijnen te betreuren — van eenigen der zijnen, velen van welke vóór hun verscheiden nog oneindig wreeder smarten dan de smarten des doods te verduren hebben gehad. Daaruit intusschen kan men opmaken, in welke mate de haat het bloed van den Bengalees aan 't zieden heeft gebragt en door welke verdelgingswoede hij tegen de Engelschen vervoerd wordt. En dat het ontsteken en het voortplanten van eene zoodanige onmenscheleke woede in het plan ligt van de aanvoeders van den opstand, wordt duidelijk bij 't bedenken van 't gevaar, waaraan de europeesche bevolking van Kalkutta, ten gevolge van de overijling, met welke de troepen te Delhi te werk zijn gegaan, ontsnapt is. Kalkutta had, volgens het plan, het sein tot den opstand moeten gegeven hebben. Daar, in de stad der paleizen, de hoofdstad van Bengalen en zoo ongemeen door de Kompanjie begunstigd, moest het eerste bloedbad aangerigt zijn geworden. Aan de inlandsehe lijfwacht van den Onderkoning was opgedragen, hem en al de zich in zijn paleis bevindende Europeers om te brengen. De in de haven liggende schepen moesten in den grond geboord worden, om de vlugt aan de europeesche bevolking onmogelijk te maken. De inlandsehe soldaten hadden zich vervolgens op haar moeten geworpen en haar tot den laatsten man hebben uitgeveerd. De vestiging en de inhuldiging der eigene Regering in het paleis van den Onderkoning van Bengalen zou daarop de kroon op dit afgrijpselijk drama gezet hebben. Zij-zelve had zich dan aan het hoofd van den opstand gesteld en ware er het centraal punt van geweest. Het losbarsten van den opstand te Delhi bragt te wege, dat men eindelijk te Kalkutta achterdochtig werd en

voorzorgmaatregelen nam. Zoo vergulde men den toelag, die tegen de europeesche bevolking van deze stad gesmeed was. Men hield er echter de uitvoering van het bepaalde plan en het verduelken van den opstand zoo weinig door tegen, dat, blijkens alle laatst ontvangen partikuliere berigten, de keizerlijke Regering, welke men te Kalkutta dacht te vestigen, thans te Delhi, de oude hoofdplaats van Hindostan, haren zetel gevestigd heeft en van daar uit de impulsie geeft en de nu nog wild door een woedende elementen van een hernieuwd volksbestaan zoekt te organizeeren. Gelukt dit laatste — hoe verminderen dan niet de kansen voor Engeland, om op nieuw hare heerschappij althans in Bengalen geldend te maken!

Althans in Bengalen. De beide overige presidentschappen die van Bombay en Madras, zijn toch nog onvoorwaardelijk aan zijn bestuur onderworpen en, om zich niet ten eenemale te ontmoedigen, mag het zich nog vleijen met de hoop dat zij weerstand zullen bieden aan de pogingen om zich bij den opstand aan te sluiten. Er is iets wat, ten minste wat betreft de soldaten van de regimenten van Madras, grond geeft tot 't hoop. Die soldaten, in tegenstelling van die van Bengalen, wien dat verboden was, zijn meerendeels gehuwd. Met op te staan, verliezen zij hunne soldij en dus ook het middel om te voorzien in het onderhoud van hun gezin. Welligt dat deze omstandigheid voor de engelsche Regering nog een betere waarborg is van de bestendiging der heerschende rust, dan de demonstratiën van trouw en verknochtheid, waarmee aldaar de inlandsehe civiele en militaire beambten niet spaarzaam zijn, maar welke de Engelschen te Gwalior en te Cawnpore moeten hebben leeren wantoewen. Dat, overigens, Madras zo veel als Bombay een gestadig toezigt eischen, leide men uit het volgende af. Hyderabad, de hoofdplaats van het gansch in opstand zijnde Nizam, is slechts eenige dagmarschen van Madras verwijderd en het kavallerie-regiment van Gazart, in Bombay, na te vergeefs beproefd te hebben het voorbeeld der Bengaleezen te volgen, is ontwapend en vervolgens gedecimeerd moeten worden. Het moge derhalve waar zijn, wat men ook ons uit Bombay schrijft, dat het daar en in Madras nog rustig is en dat men er niet te vrezen heeft — dat het er aan ontvare brandstoffen ontbreekt, zal wel evenmin ontken kunnen worden als dat uit Bengalen de vonk naar de aangrenzende en geestverwante presidentschappen gemakkelijk zou kunnen overslaan.

Desniettemin blijft het vertrouwen van Engeland op de zegpraal zijner wapenen en op het behoud zijner indische bezittingen onverflauwd. Wij hebben thans na te gaan op welke gronden dat vertrouwen berust.

De belgische *Moniteur* van gisteren bevat een breedvoerig gemotiveerd koninklijk besluit, dat de bevestiging van den gentschen gemeenteraad vernietigt, waarin de gedragingen van den generaal Capiaumont, tijdens de beroeringen te Gent, worden gelaakt.

De *Independance*, het hoofdorgaan der revolutie in België, schijnt zich aan te gorden, om dat besluit te gaan bestrijden.

Natuurlijk is het blad daarbij volkomen in zijne rol. Het laatste bolwerk, dat de revolutie verdedert uit te spatten, is de militaire magt. Deze behoort dus tegen de revolutie weerloos gemaakt te worden. Geene andere betekenis heeft het besluit van den gentschen gemeenteraad. Daarom moet het worden gehandhaafd. 't Is konsequent. Intusschen is die konsequentie velligt wel wat te sterk en te verregaand voor dezulken onder onze bladen, die gewoon zijn het woord van de *Independance* voor Evangelie aan te nemen. Wij zullen zien; want ook daaromtrent zijn wij niet zeker.

Men leest in den *Echo Universel*: Een duitsch dagblad en ook verscheidene nederlandsche dagbladen hebben vermeld, dat de Koninklijke Nederlanden voornemens was aan Pruisen het Groote Hertogdom Luxemburg af te staan. Hoewel er eenige waarschijnlijkheid bestaat in een gerucht, 'twelk den Koning van Pruisen voorstelt als een soort van koopman in vorstendommen, zou 't niettemin betamelijk zijn, volstrekt

(1) In ons voorlaatsje N. 29, stond door eene misstelling, bevoerden Benares, waar ledig, die de kaart voor zich had, bevoerden zal gelezen hebben.

een geldor aan dergelijke geruchten te verleenen. Het Groot-Hertogdom Luxemburg is niet volkomen in den toestand als het prinsdom Kniphauzen, om 'twelk tussehen twee Vorsten kan gedobbel worden. Zijn toestand is in 1839 bepaald geworden door de groote mogendheden, en als er heden een afstand mogt plaats hebben, dan zouden de mogendheden er in moeten toestemmen dat datgene werd vernietigd, wat dra twintig jaren geleden, volbragt is. Wij, onzerzijds, twijfelen dat Frankrijk zijne goedkeuring aan eene verandering schenke, die Pruisen aan zijne noordoostelijke grenzen zou brengen, en dat zijn goevernement in die quaestie de gematigdheid en enbaatzuchtigheid zou toonen, waarvan het tot hertoe in diplomatische verwickelingen het bewijs heeft gegeven.

Onze luxemburgsche korrespondent wijst, overigens, de bron aan, waaruit de tijding van den vermeenden afstand van het Groot-Hertogdom ontspruit, 'tgeen vergunt zonder aarzeling den waren aard er van aan te geven. Die tijding schijnt slechts een door de ministerieele luxemburgsche pers uitgevonden hefboom, om op de verkiezingen te werken. De vruchten van het goevernement, door de opzichte in 't naauw gebragt, en zonder steun in de algemeene opinie te vinden, hebben zich verbeeld, ongetwijfeld ten onregte, dat de bewoners van het Groot-Hertogdom een nog noodlottiger bestuur te vreezen konden hebben dan dat, waaraan zij door den staatsgreep van verleden jaar zijn overgegeven, en hebben getracht den burgers, door de bedreiging eener toekomstige vereeniging met Pruisen, vrees aan te jagen."

Bij de herstemming te Leyden voor een lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, ter vervanging van den heer Groen van Prinsterer, zijn ingekomen 1567 stembriefjes. Is gekozen de heer Mr. R. J. Schimmelpenninck met 909 stemmen; de heer Olivier erlangde 650 stemmen.

Men verneemt dat de Koning den Kroonprins, thans luitenant-kolonel en kapitein-luitenant ter zee à la suite, bevordert heeft tot kolonel en kapitein ter zee à la suite.

H. Keiz. H. de Grootvorstin Maria van Rusland, weduwe van den Hertog van Leuchtenberg en zuster van Z. M. Keizer Alexander II, is gisteren avond in de residentie aangekomen. H. Keiz. H. was vergezeld door den graaf Sievers, russiesch zaakgelastigde alhier, die haar tot Boozendaal was te ontmoet gereisd. De prinses heeft zich onmiddellijk naar de residentie te Soerabaja begeven, om daar een bezoek bij H. Keiz. H. de Kroonprinses van Wurtemberg, HD. zuster, af te leggen. Daarna is de Grootvorstin naar de residentie teruggekeerd en heeft zij in het Hôtel de l'Europe haren intrek genomen. Een vleugel van dat hôtel was voor de ontvangst van H. Keiz. H. in gereedheid gebragt, terwijl de vestibule, gang en trappen met bloemen en heestergewassen waren versierd. In den loop van den avond hebben HH. Keiz. en Kon. HH. de Kroonprins en Kroonprinses van Wurtemberg een tegenbezoek bij de Grootvorstin afgelegd. De ridder Brunet, konsul generaal van Rusland te Amsterdam, is mede in de hoofdstad aangekomen en aan hetzelfde hôtel afgestapt om bij de Grootvorstin zijne opwachting te maken.

In verband met hetgeen onze haagsche korrespondent ons eergisteren gemeld heeft, met betrekking tot de reis van den minister van Buitenlandsche zaken naar Limburg, berigt de *Courrier de la Meuse* het volgende: Z. E. de minister van Buitenlandsche Zaken wordt alhier (Maasbicht) verwacht; ten einde, op verzoek van den heer P. Rogout, lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, zich te komen vergewissen van de beletselen, waarmede de scheepvaart op de Maas en het kanaal naar 's Bosch te kampen heeft, en die reeds gedurende eenige jaren zoo vele billijke klagen van de zijde van den handel hebben doen geboren worden. Wij hopen dat de minister te dezer gelegenheid gehoegzaam zal worden ingelicht van den onvoldoënden staat tot bevaring, waarin de rivier, vooral in de nabijheid dezer stad, verkeert.

Van dezelfde vriendelijke hand, die ons reeds eenige brieven aan boord van de schroefstoomkorvet *Groningen* geschreven, deed toekomen, ontvingen wij wederom de volgende mededeelingen:

Na van het uitstapje met Z. M. den Koning van Portugal, te Lissabon teruggekeerd te zijn, kwam Z. K. H. de Prins van Oranje, den 19 Augustus, met HD. gevolg, weder aan boord van de *Groningen*, vergezekt door den oudsten broeder des Konings, don Louis, hertog van Oporto, kapitein luit. bij de portugeesche marine, die met eenige generaals, in zijn gevolg, het middagmaal met de Prins gebruikte en niet voor des avonds half tien naar den wal vertrok. Bij zijn aan boord komen, werd de hertog, zoo door de *Groningen*, als door de *Ruyter* en de *Assensier*, met een saluut van 21 schoten begroet, terwijl bij zijn vertrek naar den wal, te zijner eere op de bakken der ja's van de drie oorlogs-

bodem, blikvuren brandden. Den volgenden ochtend begaf zich onze Kroonprins naar den wal, om in gezelschap van den hertog van Oporto al het merkwaardige van Portugal's schoone hoofdstad te bezichtigen, na afloop waarvan (tegen 6 ure 's avonds) de Prins met den Hertog weder naar boord terugkeerde, waar deze laatste andermaal de gast van Onzen Prins was; onder de verdere genoodigden bevonden zich de Hertog van Terceira en de russische gezant bij het portugeesche hof, die thans tijdelijk met de waarneming van de nederlandsche legatie te Lissabon belast is, benevens verschillende opper-officiëren in dienst van Zijne Portugeesche Majesteit.

Den 21 Augustus (Vrijdag) vertrok de prins van Oranje reeds vroegtijdig van boord, om bij den russischen gezant het ontbijt te gebruiken; waarna Z. K. H. het arsenaal en nog eenige andere inrigtingen in oogenschouw nam, vervolgens aan een kollation op het koninklijk paleis deel nam, tegen half zes ure des namiddags met den hertog van Oporto en gevolg, de nederlandsche stoomfregatten de *Ruyter* en *Admiraal van Wassenaar* inspekteerde, en tegen half 9 ure 's avonds, met den evengenoomden prins aan boord van de *Groningen* terugkeerde, om het diner te gebruiken, waaraan behalve de hertog en diens gevolg, alsmede de russ. gezant, ook deel namen onze konsul-generaal en vice-konsul te Lissabon. De hertog en de verdere hooft gasten verlieten de *Groningen* eerst na middernacht.

Heden ochtend (Zaterdag, 22 Augustus) kwam de hertog van Oporto, ten half negen ure, aan boord om afscheid van onzen kroonprins te nemen, en begaf zich na een half uur toevens weder na den wal. Zoo straks wordt het anker geligt en vertrekt de *Groningen* naar zee om de reis naar Malaga aan te nemen, waar wij den 25 dezer hopen aan te komen. De meesten onzer nemen de aangenaamste herinneringen aan ons kort maar belangwekkend verblijf in deze hoofdstad en op hare reede mede.

Behalve onze kroonprins, zijn ook de oversten Casembroot en Wolterbeek, de I luit. de Kock en de baron van Pallandt door Z. M. den Koning van Portugal met ridderorden begiftigd.

Omtrent ons verblijf te Vigo, waar wij den 12 dezer aankwamen, kan ik u nog mededeelen, dat ook aldaar Z. K. H. de Kroonprins met de meeste eerbewijzen ontvangen is. Nadat de militaire en burgerlijke autoriteiten der stad hare opwachting bij den prins gemaakt hadden, ging Z. K. H. omstreeks 11 ure in den morgen naar den wal, en bezigtigde, onder geleide van den gouverneur der stad, al wat zij bezienswaardig oplevert. Na afloop van het bezoek, dat de prins aan boord van de *Groningen* plaats had, en waaraan de genoemde autoriteiten deel namen, deed Z. K. H. nog eene wandeling door de stad, en keerde ten half negen ure naar boord terug. Ter eere van den prins werd er des avonds te Vigo een militair muziek gegeven, terwijl al de klokken der stad werden geluid en er een fraai vuurwerk werd afgestoken. Om aan deze eerbewijzen te beantwoorden, werden van al de ra's der *Groningen* blikvuren ontstoken. Den 13 kwamen de verschillende autoriteiten der stad vroegtijdig afscheid van Z. K. H. nemen, en bij het vertrek van het fregat, dat ten negen ure 's morgens plaats had, werd hetzelfde met een saluut van 21 schoten begroet." (Dgl. v. 's Gr.)

Naar wij vernemen, heeft de Pruisische administratie der in- en uitgaande regten toegestaan, dat goederen, welke langs den Rijnspoorweg uit Nederland te Emmerick worden aangevoerd, zonder speciale revisie, in versluitbare wagens, naar de vrijhaven mogen gebragt worden, om van daar in versluitbare schepen naar den Boven-Rijn te worden verscheept. Eene aanmerkelijke besparing in tijd en kosten wordt daardoor verkregen bij vergelijking met den gewonen waterweg, doordien de goederen, welke vóór 's avonds 6 ure te Amsterdam en te Rotterdam aan het station van den Rijnspoorweg worden afgeleverd, den volgenden morgen reeds vroegtijdig te Emmerick zijn, om dien dag in het rijnschip te worden overgeladen en onmiddellijk daarna verder te worden vervoerd, terwijl zoodanige tevens daarop van toepassing worden de gunstige bepalingen van het traetaat met Pruisen nopens de Rijstollen bij de inlading van aan de rechterzijde van den Rijn te land aangebragte goederen. Vooral zal dit het geval zijn bij den tegenwoordig zoo buitengemeen lagen waterstand, waarvan dubbel oponthoud en ligterskosten op de Waal en de Lek het noodzakelijk gevolg zijn bij regtstreeksch vervoer, te water van Amsterdam of Rotterdam. De heeren van der Maaden en Borghols het belang inziende, dat daarin voor den handel is gelegen, hebben van het nieuwe verbindingsmiddel aanstonds gebruik gemaakt, om te Emmerick twee geregelde stoomscheepvaart-diensten op te rigten, de eene op Maas en de andere op Manheim, met doorlopende vrachten van af Amsterdam en Rotterdam met inbegrip van het Rijnoetrooi en de overladingskosten in geen geval zullen de overschrijven, doch meereendeels ver beneeden de gewone watervracht, met het Rijnoetrooi van af Rotterdam. De goederen worden te Amsterdam en te Rotterdam door den agent der Ned. Rijnspoorweg-maatschappij gewogen, die daardoor jegens den afzender aansprakelijk

is; terwijl door middel van dubbete sluiting der wagons en begeleiding tot aan het in de vrijhaven te Emmerick liggende Rijnschip alle maatregelen van voorzorg genomen zijn, om een goede behandeling te verzekeren. (H.)

Blijkens mededeelingen van onderscheidene telegraafbesturen, zijn te Donaueschingen en Stockach in Baden, te Nördlingen en Kaufbeuern in Beieren, te Ottohae in Kroatie, te Gleiwitz en Sorau in Pruisen, aan de badplaats Saero in Zweden en aan de *baden van Lucca* in Toskanen, telegraafkantoren geopend.

De kantoren te Donaueschingen, Gleiwitz, Kaufbeuern, Nördlingen, Sorau en Stockach hebben beperkte dagdienst, terwijl dat aan de *baden van Lucca* slechts gedurende den badtijd geopend is.

Het kantoor te Sinigaglia is weder gedurende de jaarmarkt geopend.

Aan het kantoor te Kopenhagen is een doorlopende nachtdienst ingevoerd.

Van Chambéry kunnen geene berigten meer door estafetten verder worden verzonden.

Bij den minister van Financiën zijn ontvangen de volgende waarden, door een onbekende, onder het postmerk 's Gravenhage, tot herstel van de gevolgen eener schrijffout, ten behoeve van het Rijk ingezonden, te weten: het bankbiljet N°. 823, in dato 5 November 1850, groot f 200, en de munthiljetten Nos. 8, J. J. 318, D. S. en 557, G. S., ieder groot f 10, dus f 30. Te zamen f 230; en onder het postmerk Arnhem van den 1sten dezer, eene aan 's Rijks schatkist verschuldigde som van f 775.60, in bankpapier en postzegels, ontvangen.

Men leest in de *Staats Ct.* de volgende berigten uit Batavia: Uit de met de jongste mail bij het Departement van Koloniën ontvangen berigten blijkt, dat sedert die, geplaatst in ons nummer van 18 Aug. jl., geene bijzondere tijdingen uit de verschillende gedeelten van Nederlandsch Indië te Batavia waren ontvangen. — Alleen in Goemajocloe (residentie Palembang) heerschte nog eenige onrust, en op het eiland Timor is de houding van den radja van Lidak en van den setor van Takaip niet zoo als behoorde. Laatstgenoemd hoofd, een ondergeschikt stedehouder van den Keizer van Sonnebnit, zich beleedigd achtende door eenige zoogenaamde mardijkers van Koepang, heeft gewapende strooptogten gedaan op het onder 's Goevernements direkt gezag staande gebied, en alle moede pogingen om hem tot het bevaren van zijn suzerin, den Keizer van Sonnebnit, heeft hij door bedreigingen tot werkeloosheid in deze zaak gedwongen. Daar zoodanige houding een slecht voorbeeld is voor andere hoofden en bovendien in 's lands belang niet mag worden toegelaten, heeft de Regering besloten, daaraan een einde te maken door eene krachtige militaire expeditie tegen Takaip te bevelen.

Het zal van het jaargetijde en de omstandigheden afhangen of, na het ageren tegen Takaip, ook de radja van Lidak zal worden getuchtigd. Dit hoofd leeft voortdurend in onmin met de met het goevernement bevriende vorsten, op wier gebied hij rooft en stroopt, zonder onzen nabijgelegen post Atapoepoe te ontzien. Ook bij hem heeft minnelijke overreding niet gehaat.

Met uitzondering van het detachement, overgebragt met de *Elise Suzanna*, waarop eenige manschappen met een gedeelte der ekwipage een komplot geformeerd hebben om het schip te bemagtigen, verneemt men niets dan goed van het gedrag aan boord der laatstaangekomene transportschepen suppletietroepen. Hoezeer die transporten grootendeels uit vreemdelingen bestaan, hoort men ook volstrekt niet klagen over hun minder gezake of over hun gedrag in de garnizoenen.

Z. M. heeft benoemd: tot raadshier in het provinciaal gerechtshof in Noordbrabant mr. F. G. J. baron van Rijckayrsel van Kessel; en tot regter-plaatsv. in de arr. regt. te Rot. mr. J. A. Fruin, advocaat aldaar.

's GRAVENHAGE, 2 Sept. Z. K. H. Prins Frederik heeft heden morgen bij H. Keiz. H. de Grootvorstin Maria van Rusland in het Hôtel de l'Europe een bezoek gebragt. H. Keiz. H. heeft zich vervolgens naar H. Mr. de Koningin op het paleis, het Huis ten Bosch, begeven. Heden middag zal er op dat paleis bij H. Mr. een groot diner plaats hebben, dat door H. H. Keiz. en Kon. H. H. Prins Frederik, den Kroonprins, de Kroonprinses van Wurtemberg en de Grootvorstin Maria zal worden bijgewoond. Laatstgemelde prinses zal, naar men verneemt, morgen naar Soestdijb vertrekken, om bij H. Mr. de Koningin-moeder een bezoek af te leggen en zal daarop in de residentie terugkeren.

Men verneemt, dat er verandering in het plan der Staatsloterij zal worden gebragt; zoodat ook de huur van de 1^e week der 5^e klasse zou komen te vervallen; en alleen gedurende de vier eerste klassen nuw zal bestaan. — Heden middag is alhier in hechtenis genomen de persoon van Apakes, ook genaamd van der Ven, voormalig uitgever van het berichte Haagsche Blaauwboekje

en zulks, zoo men verneemt, ter zake van het schrijven van brieven, bedrivingen, inhoudende tot openbaarmaking van quasi geheimen, zoo niet zekere geëschte geldsommen tot afkoop werden ter beschikking gesteld.

UTRECHT, 31 Augustus. Aan onze schoone Sint-Augustinus-kerk ontbrak nog altijd de groote hoofdzak; te weten, een Hoogaltaar, in echt katholieken stijl gebouwd, en dat den Beschermheilige en Patroon der vermaarde orde, zoowel als de Gemeente, die onder de hoede zijner magtige voorbede geplaatst staat, waardig heeten mogt. — Ongeveer op den feestdag van den H. Augustinus, ten verleden jaren, besloot onze pastoor en commissaris der Orde, de Zeer Eerw. pater Stappershoef het plan der nieuwe altaarstichting in zijne kerk krachtig op te vatten, door te zetten en, zoo mogelijk, onverwijd te voltooien. De wakkere Herder heeft, binnen het jaar, zijn grootsch en lofflijk doel bereikt, waartoe, in de eerste plaats broeder Prosper (in de wereld genaamd Martinus Venneman) Gentenaar van geboorte, en sedert zestien jaren, in de orde van den H. Augustinus opgenomen, hem, als bekwaam beeldhouwer en ornamentsnijder, de meeste dienst bewees, door het oppemen en uitmeten der voor de plaatsing van het altaar beschikbare ruimte, gelijk voorts door het schetsen van een model, dat, daarna, op de noodige schaal overgebracht werd door den even bekwaamen, als hoogst zedigen en uiterst onbaatzuchtigen kerk-architect, mede een Gentenaar, den heer François Delanier, niet alleen in België en vooral te Gent-zelf (door zijne zeer schoone byzantijnsche seminarie-kapel) maar zelfs ook buiten 's lands, op de gunstigste wijze bekend. In zijn atelier werd ons Hoogaltaar, onder opzigt en leiding van broeder Prosper, in den loop der vorige maand voltooid, om verder in 't begin van Augustus herwaarts overgebracht te worden, waar het, den acht-en-twintigsten dezer, ter plaatse-zelve afgewerkt, en gisteren reeds plegtstatisch ingezegend werd, bij welke gelegenheid niet alleen onze gemeentenaren, uit wier milde giften het verrijzen mogt, maar ook talloze Katholieken en vreemdelingen uit 's Hage, Dort, Amsterdam en Rotterdam, digt te zamen gestroomd, het fraaie werkstuk met godsdienstige tevredenheid en luid-blijkbare waardeering begroetten. En in de daad, de hulde, aan dezen bouw bewezen, is allezins verdiend, daar toch het wijkken nederlandsche eiken hooge kunststuk, zoo door de houtbewerking en de ornamentatie, als door de acht en zeven voet hooge hoofdbeelden, namelijk, de H. Augustinus, de H. Monica, en de H. Thomas à Villanova, mag gezegd worden werkelijk mit te blinken, vooral wegens het heerlijk licht-effect, waarin de onsterfelijke Bisschop van Hippo, in het altaarfront, met het zinnebeeldig brandend hart op de rechterhand, in schitterend glas praalt, omstreefd door juichende Engelen, die den Heilige kroonen, en zijn wijf en staf hoog in de schijnbaar zwevende wolken opvoeren; terwijl de altaarombe, in bas-relief, den Zaligmaker voorstelt, liggende als een lyk, in den schoot zijner H. Moeder; het ondertabernakel met het Lam Gods, op het met zeven zegelen gesloten Boek rustende, prijkt, en de bovenruimte van het Allerheiligste met de voorstelling van den avondmaaltijd der Emausgangers gedekt is. Daarboven vertoont zich de Verlosser der wereld met het Crucifix; hooger op spreidt de H. Geest zijne vlangelen boven den offerdichstatisch uit; van nog hooger ziet het Alziend Oog glanzend naar onder; — eindelijk, op de spits van het koepel-kroonwerk aanschouwt men met welgevallen de mysterieuse Pelikaan, die, aan den voet van het overwinnend kruis, met haar bloed hare jongen voedert. — De stijl, die, vrij bewerkt, gemengd is, heelt evenwel meest naar het korinthische over; de ornamenten zijn sierlijk, maar zedig en gepast, doelende hoofdzakelijk op de vrucht van het brood en den wijn; vooral de Serafijnen, bij den tabernakel en aan de hoekspitsen boven het altaar aangebragt, zijn uitmuntend van bewerking en effect.

Aldus op den hoogen feestdag van den grooten beschermheilige-zelven (28 dezer) voltrokken, werd dit schoon kerksieraad; op gisteren (Zondag) te gelijk met de viering van den hoogen feestdag in de orde van den H. Augustinus, te weten, *O. L. Vrouw van Troost*, gebenediceerd, en vervolgens, onder roerende instrumentaal-muziek, het Allerheiligste, op zeer plegtstatische wijze, door eenen talrijke priester-schaar en veler assistenten, (te zamen, zestien in getal) derwaarts overgebracht, waarna, onmiddellijk, ten half elf ure, de H. Offerande aanving, en den Hemel voor het eerst van dezen nieuwen altaardisch, onder de godvruchtigste gemoedstemming van alle aanwezenden, werd opgedragen, waartoe niet weinig bijdroeg de prachtige Hoogmis, in der tijd, door Cherubini voor de Kroonings van Konink Karel X van Frankrijk (drie stemmen en met begeleiding van vol orkest) geschreven, en waarbij vooral tref het zoo straks bedoelde instrumentaal gedeelte, dat bij gezegde krooning, onder de plegtige Kommunie van den Fransehen Vorst, in de *Mitre-Dame* te Parijs, werd uitgevoerd. In hooge mate hebben zich voor deze (door een personeel van zeventig zangers, zangeressen en instrumentisten uitgevoerde) grootsche kerkkompositie veldienstelijk gemaakt de heeren Craeyvanger, als orkest-directeur, en Van Dijk, als directeur van het koor onzer kerk; doch het is aan aller zamenwerking, aan den

indruk van den feestdag, aan de vervulling van veler hartewensch, met één woord, aan het echt religieus beginsel en roersel dezer feestviering toe te schrijven, dat niet ligt zal worden uitgewischt de aangename herinnering aan wat gisteren den Zeer Eerw. heere pastoor en de Gemeente der Kerk van den H. Augustinus alhier mogt te beurt vallen en op welke groote gunst van Boven, in den namiddag nog meer bepaald de aandacht werd gevestigd der wederom tegen drie ure in grooten getale opgekomen geloovigen, ter bijwoning van de feestrede, naar aanleiding der afgelopen plegtigheid, (Hebr. XIII: 10) voorgedragen door den Z.Ew. en HoogGel. heer professor Van der Ploeg, uit het seminarie te Warmond, en die, in treffende en zeer bezielde bewoordingen, zijne toehoorders onderhield over het Kruisoffer en over het Offer des Altaars, welke sierlijke en kernachtige voordragt alle aanwezenden op buitengewone wijze heeft gesticht. Na het eindigen dezer predikatie werd het feest van den schoonen dag met eene statige processie waardiglijk besloten.

Zegene de Allerhoogste den onvermoeiden Herder, aan wiens ijver, — de geloovigen, aan wier milde bijdragen, — kortom, allen, aan wier bijstand, talent, of vromen zin de voltrekking van dit keurig werk te danken is, en ondervinde een ieder, die daartoe gaarne het zijne bijbragt, tijdelijk en eenwig alle heil.

ZWOLLE, 1 September. Deze morgen werd alhier voor het provinciaal gerechtshof de zaak behandeld van een kolonist der Ommerschans, beschuldigd een brandbrief te hebben geschreven aan een koopmanshuis te Amsterdam. Op de volledige bekentenis door den beklagde, waaruit bleek, dat deze niet slechts door de begeerte om uit de Ommerschans te geraken, maar bovenal door geldzucht gedreven was geworden, rekwiereerde de advocaat-generaal de schuldigverklaring van den beklagde en zijne veroordeeling tot acht jaren tuchthuisstraf, alsmede in de kosten. Heden over acht dagen is de uitspraak.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 2 Sept. Aan de zamenkomst der Keizers van Frankrijk en Rusland wordt thans niet meer getwijfeld. Volgens eene telegrafische dépêche, door den Keizer-zelven aan een deputatie van den generaal-raad van den Moezel gezonden, zou Z. M. het voornemen hebben naar Duitschland te vertrekken, zoodra de manoeuvres in het kamp van Châlons zijn afgelopen; en te Metz verbleven. Men weet dat beide Vorsten in Duitschland elkaander zullen ontmoeten. Het oord der zamenkomst is evenwel nog niet bekend; sommigen spreken van Darmstadt, anderen van Stugardt, welke van deze beide steden de eer van het doorluchtig bezoek zal genieten, is moeijelijk te bepalen, aangezien de Koning van Wurtemberg, zoowel als de Groothertog van Hessen, onlangs den Keizer een bezoek gegeven hebben.

Naar men beweert zouden hij die zamenkomst de Koningen van Beieren, Pruisen, Saksen en Wurtemberg, met verscheidene andere duitche vorsten tegenwoordig zijn.

In een parijische korrespondentie leest men omtrent Englands, nederlijgen toestand het volgende:

Zonder van de verdalginskusten te gewagen, welke uit de pers opgaan, kan men niet anders dan de vastberadenheid en de vaderlandsliefde bewonderen, welke Groot-Brittanje in deze vreeselijke beproeving toont. Desniettemin is Englands invloed in Europa aanzienlijk verminderd, zoo niet geschorst. Als niet alleen zijn koloniale magt, 't is zijn europeesche magt die in Indië op het spel staat. De voor Engeland zoo nuttige bond met het fransche goevernement, wordt in deze krisis noodzakelijk voor dat rijk. Door zijne toestemming te geven aan de vernietiging der verkiezingen in de Vorstendommen, heeft het den weg der opofferingen en concessien betreden, die het dien bond kan doen behouden. Het heeft prins Albert en den hertog van Cambridge naar het kamp van Châlons gezonden; en het hoofd van het fransche goevernement is gestreeld door deze vleijende beleefdheid, want, zooals allen wien men aanvankelijk den rang betwijfel, waartoe de fortuin hen verheven heeft, ziet hij gaarne zijne plaats in het gezin der Vorsten, maar nu meer bevestigd. Engeland zal waarochijnlijk binnen kort genoopt worden een schrede verder op dien weg af te leggen, door zijne toestemming te geven aan de doorgraving van de landengte van Suez, ondanks de ontijdige trotsche woorden van lord Palmerston.

Het derde regiment voltigeurs der keizerlijke garde is, den 31 naar het kamp van Châlons gemarcheerd, zoodat nu de geheele garde op het terrein der manoeuvres is.

Het kamp is, in tegenwoordigheid des Keizers en van al de troepen, Zondag jl. met eene plegtige Mis ingewijd. Daar de kapel nog niet gereed was had men een voorloopig, met vaandels behangen altaar voor het keizerlijke kwartier, tegenover de legerplaats der Zouaven, opgericht.

De regimenten, in volle uniform, stonden tegenover het altaar in slagorde geschaard, dijnzegeerwijze afgedeeld, en de kavalerie en artillerie te voet.

Voor de troepen waren de vaandels, met eene wacht vereenigd; en voor, deze de muziekkorpsen. Aan de andere zijde van het altaar bevond zich de Keizer en achter hem, op eenigen afstand, stonden zijn staf en al de hoofdofficieren; links en rechts zag men een peloton der honderd gardes te paard.

De eerwaarde heer Lainé, kapellaan van 's Keizershuis officieerde.

— De Espana deelt andermaal bijzonderheden mede, betreffende den opstand op St. Domingo. De opstandelingen hebben proklamatiën uitvaardigd, eindigende met de woorden: *leve de vrijheid! leve de gelijkheid!* De proklamatie van den president Buenaventura Baz eindigt met de woorden: *Leve de godsdienst, de konstitutie, de nationale onafhankelykheid! Leve de ware verdadigers der vrijheid!* Een der generaals belast met het onderdrukken van den opstand, heeft aan den minister van oorlog een bulletin gezonden, volgens hetwelk in de Savanne en Mojourta een gevecht met de insurgenten heeft plaats gehad, die geslagen werden, met verlies van hunne artillerie en eenige gevangenen.

ENGELAND.

LONDEN, 1 Sept. De commissie, belast met de ontvangst der inschrijvingen ten behoeve van de slagtoffers in Indië, heeft ter beschikking van den goeverneur-generaal reeds eene som van 20,000 ropeyen gesteld. Tot dusverre bedragen de inschrijvingen alhier eene som van £ 5,000.

De graaf de Persigny, fransch gezant alhier, heeft voor £ 100 ingeteekend.

— Uit de Vereenigde Staten verneemt men, dat de demokraten bepaald op de *Know-Nothings* de overwinning hebben behaald, zoodat in den boezem van het kongres de meerderheid eene verandering zal ondergaan.

Men schrijft de eer van dien toestand aan de wijsheid toe der administratie van den nieuwen president, wien het, na een bestuur van vijf maanden, gelukt is tusschen de vergeving en het uitvoerend bewind eene eenstemmigheid van denkbeelden te bewerken, die niet bestond op het oogenblik dat hij het roer van Staat in handen nam.

— De stoomboot *La Plata* heeft berigten medegebragt, waaruit blijkt, dat de revolutie te Peru nog niet gedempt was en men dit nog niet spoedig verwachtte. Vivanco was nog altijd te Arequipa met 1000 of 1500 man. Het ontbrak hem aan levensmiddelen en geld en hij zou moeten verhongeren, indien de troepen der regering er in mochten slagen, om alle versterkingen van hem af te snijden. Den 20 Juli had de president zijne strijdkrachten met die van den generaal San Ramon vereenigd, en men zeide dat hij een aanval op Arequipa zou beproeven.

— Er zijn brieven uit China ontvangen, inhoudende, dat eene deputatie van den engelschen handel van Kanton, te Hongkong, aan lord Elgin eene petitie van de voornaamste kooplieden van eersigende plaats heeft overhandigd, waarin wordt gezegd, dat men niet zo spoedig mogelijk van de stad moet monster maken. Lord Elgin zou hierop geantwoord hebben, dat hij zich nog te kort in China bevond, om een bepaalde gedragslijn te volgen, maar dat hij hun verzoek in ernstige overweging zou nemen en dat, in allen gevalle, de belangen van Engeland behartigd zouden worden.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 2 Sept. Men meldt uit Warschau, dat de komst van keizer Alexander in die stad op den Oden, officieel aan prins Gortschakoff is aangekondigd. Z. M. zal in Polens hoofdstad tot den 12den verbleven en vervolgens, zoo als gezegd is, naar deze stad vertrekken.

— Nopens de werkzaamheden van den holsteinschen landdag, zegt men, dat zij zich zouden bepalen bij het voorlezen van het rapport der commissie, in wier handen het ontwerp der gewijzigde konstitutie was gesteld. De wet van dit stuk is nog niet bekend; echter wordt uit Hamburg gemeld, dat het ontwerp nopens onderscheidene hoofdbepalingen zeer gegispt wordt, vooral ten aanzien van het daarin voorgestelde getal afgevaardigden, die Holstein te kiezen zou hebben voor den rijksdag, welk getal, naar den maastat der bevolking genomen, aan Denemarken de meerderheid in dien dag blijkt geven. De commissie konkludeert ten gevolge daarvan tot eene eenvoudige verwerping.

Op de bondsdag van Launburg is opgeroepen voor een buitengewone zitting tot het onderzoek van het ontwerp eener nieuwe konstitutie, welke het deensche goevernement aan dat vorstendom geven wil.

In duitche dagbladen wordt gemeld, dat de deensche minister van Buitenslandsche Zaken de heer Michelsen, naar de Hertogdommen vertrokken was, om zich met zijn voorganger, den heer van Schæele, over eenige punten van het geschil te verstaan. Men zegt nu, dat gezegde minister wel is waar naar Holstein vertrokken is, om zijne dochter te bezoeken, doch dat die reis geheel vreemd is aan de staatkunde.

